

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTA OFICIALA A EPISCOPIEI ARADULUI

Redacția și Administrația
ARAD, STR. EMINESCU 18

APARE DUMINECA
Redactor: Pr. Ilarion V. Felea

ABONAMENTE:
Pentru 1 an 300 Lei; 6 luni 150 Lei

Școala de Duminică

În ordinul Nostru circular Nr. 2183/1942 am dat instrucțiunile necesare pentru înființarea „Școalei de Duminică” pe seama tineretului și a adulților. Am invitat preoțimea să înceapă această „Școală” în Duminica Rusaliilor și s'o țină regulat în fiecare Duminică după amiazi, cel puțin timp de 2 ore. Am schițat deocamdată sumar punctele unui program, urmând ca cu începerea anului 1943 să dăm program amănunțit pentru fiecare Duminică.

Pentru a lămuri cât mai bine pe P. C. Preoți asupra intențiilor Noastre, urmărite cu înființarea „Școalei de Duminică”, ținem să repetăm cele spuse în circulară, și în parte să le complectăm.

Viața creștină se întemeiază pe 3 stâlpi: *Doctrina, cultul și morala*. Numai acolo poate fi vorba de o înflorire a vieții religioase, unde sunt cultivate egal toate aceste trei ramuri. Fără de a cunoaște suficient *învățătura de credință*, creștinul nu va avea de unde să-și scoată norma pentru *purtarea morală*, și nu se va ști folosi nici de ajutorul haric al *cultului*. Aceste trei trepte (doctrina, cultul, morala) stau într-o legătură organică și nici ordinea lor nu poate fi inversată, nici misiunea preoțească nu poate fi satisfăcută fără îndeplinirea, cu aceeași râvnă, a tuturor celor 3 îndatoriri de: învățator, săvârșitor al celor sfinte și îndrumător al vieții creștine.

S'a lătit între preoți părerea că prin săvârșirea slujbelor divine din biserică, ei ar putea îndeplini deodată toate cele 3 funcțiuni. Adecă: predicarea regulată și activarea scaunului de mărturisire, încadrate în acțiunea harică a serviciului divin, ar fi cea mai ideală îndeplinire a întregii misiuni.

Părerea aceasta ar putea fi adevărată dacă credincioșii noștri de azi ar fi bine întemeiați în credință, și ca atare imuni de ispitele învățăturilor rătăcite ce roiesc în jurul lor, și apoi

dacă ar trăi o viață morală în concordanță cu Evanghelia. Atunci, de sigur, Sf. Liturghie (incadrată cu predică, spovedanii și cuminecări) ar fi prilej de fertilizare harică a vieții de peste săptămână.

Realitatea însă este alta. Creștinul adult, chiar dacă a fost bine catehizat în copilărie, a uitat multe din doctrina creștină, fiindcă n'a trăit-o. El vede în jurul său practici deosebite și aude învățături streine de ortodoxie, apoi viața trupească îi apleacă tot mai mult privirea înspre pământ, încât din copilul credincios devine un adult desorientat în cele ale credinței. Oare, poate trata preotul în cele 70 predici de peste an (dacă s'ar rosti la fiecare Duminică și sărbătoare) toate problemele de viață ce-l agită pe credincios în cele 365 zile ale anului?

Problema lămuririi și improspătării conștiinței a doctrinei și concepției de viață creștină, nu poate fi exhaustată numai prin predica din biserică, în care abia se pot da învățături generale, fără de a atinge atâtea amănunte, ce se cer spuse.

Din această pricină catehizarea adulților se cere continuată și după terminarea școalei, ca un auxiliar al Bisericii. În Școala de Duminică se pot face și cetiri din cărțile deuterocanonice ale V. T. precum și alte lecturi, ce completează atât de norocos subiectele religioase-morale; și se pot declama poezii religioase, care mișcă sufletul. Pot fi apoi cântate cântări religioase dela Sf. Liturghie și praznice, care înalță inima. Toate acestea înviorează viața religioasă.

Școala de Duminică poate fi prilejul cel mai potrivit pentru preot de a coborî în mijlocul enoriașilor, spre a petrece împreună, în discuții folositoare pentru suflet, după-miaza din Ziua Domnului. Această petrecere duhovnicească este o fericită complectare a momentului ha-

ric, trăit înainte de amiazi în biserică, când părintele sufletească își strânge în jurul său familia enoriașilor.

Noi socotim că dacă viața creștină a înflorit în cele patru veacuri dintâi, aceasta se datorește și școlilor catehetice pentru adulți din acea vreme, când aceia după ce se luminaseră cu lumina adevărului creștin, și prin disciplina de catehumeni își îndreptaseră viața după idealul creștin, umpleau bisericile la serviciile divine.

Biserica plină este un seceriș, ce răsare numai dintr'un semănat bogat. Inzadar ne vom plânge că bisericile ne sunt goale, și am încerca să aducem lumea la biserică numai prin predici. Trebuie să începem acțiunea mai dinainte, prin „Școala de Duminică“.

Totdeauna se găsesc mulți dintre credincioși cari vor să petreacă duhovnicește și Duminica după amiazi. Suntem datorți a nu-i lipsi pe aceștia de prilejul dorit. Preotul își va jertfi odihna din acea după amiază, și va adăuga puțină osteneală la întocmirea programului, dar în schimb își va crește pentru biserică suflete aalese și râvnitoare pentru Casa Domnului. Lucruri mici, făcute cu zel apostolic, produc adeseori roade bogate în ogorul Domnului.

Mântuitorul a zis: „Unul este sămănătorul și altul secerătorul“ (In. 4, 37). Chiar de nu ne vom învrednici noi înșine a secera rodul ostenelelor noastre de acum, să nu zăbovim totuși a semăna la bună vreme, cu toată nădejdea.

† Andrei.

P. Sf. Episcop Andrei în Munții Apuseni

Făcut-a Domnul, ca în zilele cele mai grele ale neamului nostru, când vuet de arme și urletul morții se aud departe în stepe streine de numele Său și când viața lumii se luptă cu moartea, Episcopul nostru Andrei să descindă în mijlocul celor mai buni și mai vrednici, fii ai Eparhiei, să ducă balsamul îmbărbătării și al întăririi sufletelor în nădejile adânci și sfinte pe care le nutrim.

Cu aceste gânduri a plecat P. Sf. Sa în comuna Leauț din jud. Hunedoara, Duminică în 20 Sept. a. c., unde a târnosit noua bisericuță zidită din vrednicia alor 250 suflete din acea parohie. 250 de oameni și-au pus suflet lângă suflet, ban lângă ban și mână lângă mână, zidind astfel numai din truda lor un locaș de închinare, înzestrat și înfrumusețat cum rar se poate vedea chiar în satele cele mai bogate. Aci în Leauț a fost mai mare dragostea față de Casa Domnului, decât toate piedecile ce le-a pus sărăcia locuitorilor și vitregia timpurilor pe cari le trăim astăzi. Aci sufletul a învins materia. Biserica din Leauț s'a zidit aproape din nimic. Și ce podoabă are satul acum! Aurul și argintul nu sunt de nici un preț față de mărimea faptei ce am văzut în Leauț. Moțul știe să scoată din adâncul pământului și din negura codrilor cele necesare traiului pământesc. Dar totatunci știe să scoată din adâncul sufletului său și pâinea vieții cerești. 250 suflete, nu familii, s'au zidit pe ele înșile în bisericuța din Leauț.

În dimineața zilei de 20 Sept. a sosit în comună dl prefect al județului Hunedoara, Colonel Constantin Dumitrescu, însoțit de dl Col. i. r. Pavlov, spre a întâmpina pe P. Sf. Sa. Părintele

Episcop Andrei. La orele 8.45 precis sosește P. Sf. Sa, însoțit de părintele protopop al Hălmaგიului Ștefan Bogdan și un diacon. Tot satul, în sărbătoare, aștepta sosirea bunului păstor, mai ales că pe acele locuri n'a mai fost urmă vlădicească. Mulți nu mai văzuseră Episcop, până aci. Prin văgăunile Munților Apuseni, Vlădica Aradului a lăsat urme neșterse de timpuri. Cronicile vor povesti peste veacuri, că cel dintâi Episcop, care a vizitat acele locuri, a fost P. Sf. Andrei.

În mijlocul comunei, înconjurat de toată populația din Leauț și jur, dl Prefect îl întâmpină pe P. Sf. Sa, adresându-i cuvinte de bun venit prin aceste locuri ascunse ale Munților noștri. La casa parohială a fost bineventat de harnicul preot al satului, Ioan Leucean, înconjurat de preoții: Prot. Ștefan Bogdan-Hălmaგიu, Ioan Indrieș-Tiu-lești, Toma Floarea-Tomești, David Tămaș Obârșia și Iosif Petrovici-Rișculița. După ce P. S. Sa sărută sf. cruce și sf. Evanghelie, părintele Leucean îi urează bun soset în mijlocul turmei dreptcredincioase.

Actul sfințirii bisericii se începe prin înconjurarea sf. locaș, la care participă întreg poporul din Leauț și din comunele vecine de pe o rază de circa 8-10 km. Mic și mare, tânăr și bătrân, cu sufletul înălțat spre cer și cu lacrimi de bucurie, urmăresc actul sfânt al târnosirii. După înconjurare, s'a început sfințirea interioară. Bisericuța s'a dovedit mult prea neîncăpătoare, față de mulțimea credincioșilor, cari au venit să vadă ceea ce n'au mai văzut.

La priceasnă, P. Sf. Sa a rostit o vibrantă cuvântare, tâlcuind versetul din evanghelia zilei: „De voește cineva să vină după mine, să se lapede

de sine, să-și ia crucea sa și să-mi urmeze mie". P. Sf. Sa, prin măestrite și adânc simțite cuvinte, arată greutatea crucii pe care a purtat-o neamul nostru în decursul vremurilor și crucea ce o avem de purtat fiecare în viață. Apoi insistă asupra lăpădării de sine, dând ca exemplu chiar pe credincioșii comunei Leauț, cari, lepădându-se de sine, au știut să dea Domnului bisericuța aceasta frumoasă, în care sufletul lor se va înălța la treptele tronului ceresc în fiecare Duminecă și sârbătoare, prin rugăciunile și învățăturile ce le vor auzi aci.

La sfârșitul sf. Liturghii, părintele I. Leucean a făcut o prea frumoasă și mișcătoare dare de seamă asupra greutăților ce le a întâmpinat în decursul zidirii bisericii și a mijloacelor necesare construirii, mulțumind tuturor donatorilor pentru jertfa adusă pe noul altar. A vorbit apoi dl prefect Col. C. Dumitrescu, care a salutat cu multă căldură pe P. Sf. Sa, în numele populației din jud. Hunedoara, pentru că a venit ca un sol trimis de sus prin aceste locuri necălcate încă de picior vlădicesc. Populația jud. Hunedoara se simțește adânc mișcată de această măreață prăznuire, când un Episcop aduce solie sfântă pe aceste meleaguri din Munții noștri seculari și deapurarea românești, numiți Apuseni, unde poporul e sărac în cele materiale, dar cinstit și bogat în cele duhovnicești, a spus în rezumat dl Prefect.

La solemnitatea sfințirii, — pe lângă cei amintiți mai sus, — am remarcat prezența și a următorilor domni: pretor Nicolae Turuc din Baia de Criș, Amos Turuc notar în Vața de Jos, Prof. Dr. Emilian Vlad cu doamna din Arad, Dr. T. Costina medic din Vața de Jos, N. Vlad notar, N. Popovici inv. pens. în Risculița, etc. etc.

În după masa zilei de Duminecă, P. Sf. Sa a mai vizitat următoarele parohii: Țiulești, Tomești și Șteja. În toate aceste parohii a cuvântat popoului adunat în număr mare la biserică, îndemnându-l să fie tare în credință și să-și pună toată nădejdea în vrednicia Conducătorului Statului, care ne va duce cu siguranță la limanul dorit. Credincioșii, cu lacrimi în ochi, ascultau și sorbeau învățăturile P. Sf. Sale Episcopului nostru Andrei. S'a cetit în fiecare biserică rugăciunea arhierască de deslegare. P. Sf. Sa le-a dat apoi tuturor sfaturi despre cum să-și îngrijească sf. biserică și s'a interesat de mijloacele fiecărei parohii, pentru ținerea în bună stare a bisericilor. A mai vizitat apoi și parohiile: Târnavă și Ionești. În tot timpul cât a vizitat aceste parohii, P. Sf. Sa a fost însoțit de protopopul tractului Ștefan Bogdan din Hălmagiu, al cărui oaspe a fost.

Luni, 21 Sept, în drum spre casă, P. Sf. Sa a mai vizitat și parohiile: Pleșcuța și Gura-Văii, interesându-se și aici de bunăstarea sf. locașuri.

Notăm și aceea, că în drum dela Arad spre Hălmagiu, P. Sf. Sa a cercetat parohiile: Iermata și Mocrea, dând îndrumări la fața locului pentru zidirea casei parohiale în Iermata, iar în Mocrea pentru reluarea măsurilor de zidire a bisericii.

Ținem să aducem aci un cuvânt de laudă vrednicului păstor Ioan Leucean din Leauț, care a știut să înfrângă toate greutățile vremurilor vitrege de azi, zidind pentru parohienii săi o bisericuță atât de frumoasă. Fapta lui să servească de pildă tuturor celor cu adevărat duh apostolic.

dim.

Academiile Teologice în învățământul superior

Locul Academiilor Teologice în învățământul superior este o chestiune care se discută în fiecare an, însă rezolvarea ei definitivă este mereu amânată prin jumătăți de soluțiuni.

În ultima lege a învățământului superior Academiile Teologice nu sunt amintite, făcându-se doar o mențiune despre cea dela Sibiu în sensul că poate fi ridicată la rangul de Facultate Teologică, dacă va îndeplini anume condițiuni. Ceva mai mult, s'a ajuns și la o anomalie: absolvenții Academiilor Teologice sunt egali în salar cu licențiați în Teologie, în timp ce profesorii dela Academiile Teologice nu sunt egalați în plin *nici cu agregatii universitari*, deși unii au fost numiți la timpul lor cu drepturile agregatilor.

Pentru a se termina definitiv cu toate provizorele și nesigurantele, îndrăznesc a face următoarea propunere, pe care o socotesc salutară atât pentru interesele și prestigiul Bisericii ardelenice cât și pentru interesele Statului în momentul de față:

Academiile Teologice dela Sibiu și Arad să se asimileze cu Facultățile Teologice, chiar cu începerea acestui an școlar, iar celelalte două, Oradea și Caransebeș, să fusioneze cu Sibiul și Aradul.

Așa cum suntem astăzi, suntem patru făclii și fără putere de radieră a luminii de care dispunem. Concentrați în Sibiu și Arad însă, vom fi două focare de lumină puternice și doi stâlpi nebiruiți ai ortodoxiei și românismului.

Această propunere nu este după bunul plac al celui ce scrie aceste rânduri, ci se bazează pe fapte reale și necesități adânc simțite, și anume:

1. Din punct de vedere istoric, Aradul și Sibiul au fost cele două fortărețe nesubjugate ale ortodoxiei și românismului. Institutele teo-

logice dela Arad și Sibiu sunt *cele mai vechi școli superioare românești*, cu un bogat și glorios trecut de peste 120 ani.

2. Din punct de vedere geografic, Aradul și Sibiul sunt două centre care ușor pot servi necesitățile culturale ortodoxe (Sf. Episcopii ale Orăzii și Timișoarei au luat ființă din trupul Episcopiei Aradului) ale Episcopilor vecine.

3. Din punct de vedere al organizării interne, Aradul și Sibiul dispun de localuri proprii admirabile și biblioteci bogate, și

4. Din punct de vedere material s'ar ușura enorm viața internatelor și s'ar realiza și economii bugetare.

Cunoscând cultura și vederile largi ale PP. SS. Episcopi Nicolae și Vepiamin, nu cred ca Prea Sfințiile Lor să se opună realizării acestei propuneri. Pe lângă aceasta, și ceea ce m'a îndemnat să agiț iarăș această chestiune, corpul profesoral dela Oradea și Caransebeș a discutat această chestiune și a indicat soluționarea ei în sensul propunerii de mai sus.

Socotesc că astăzi, mai mult ca ori când, trebuie să călcăm peste orice considerațiuni personale și egoiste și să ne unim cu toții pentru realizarea unui bine comun.

Diac. Vintilă Popescu.

Păstorul de suflete cu zel apostolesc

(după Dr. Kramer V. trad. de Szanyi F.)

Primii ani petrecuți în parohie.

Tinărul păstor de suflete cu zel apostolesc poartă în sufletul său o dragoste fierbinte față de parohie și față de fiecare enoriaș în parte. Deși iubirea aceasta, despre care Mântuitorul a spus că-i semnul caracteristic al creștinului adevărat, se află într'ânsul, cu toată siguranța, ca o trăsătură caracteristică a sentimentului său preoțesc, totuși el în calitate de păstor sufletec are și alte motive pentru aceasta iubire. Din voința lui Dumnezeu, el este îngrijitorul sufletesc al credincioșilor din parohie; trebuie să-i conducă pe calea mântuirii, căci au devenit copiii lui sufletești. Trebuie, prin urmare să-i iubească, ca și pe fiii săi și să fie față de dânși, întotdeauna, cu inimă de părinte. Se poartă, deci, prevenitor față de dânși, când merge în mijlocul lor, când vorbește cu ei în public și când îi cercetează la ei acasă. Manierele îngâmfate și respingătoare, care nu se potrivesc de loc cu blândețea inimii lui, pentru el trebuie să fie lucruri cu totul necunoscute. Dela inima lui plină de căldură și de blândețe, nu-i

permis să fie exclus nimeni, nici cel din urmă credincios.

Afabilitatea, în oarecare măsură, e manifestarea bunătății inimii lui; în ea nu i nimic forțat, nimic calculat și nicio prefăcătorie, căci n'are la bază nici dorința de mărire deșartă și nici intenția de a cuceri credincioșii, ci dorința de a sluji și de a promova scopurile chemării sale. E prietenos, bun, prevenitor față de toți oamenii din comună, nu face excepție cu cei de jos și săraci. Nu se lingusește pe lângă cei bogați, din pricina poziției lor excepționale. Desigur că ține seamă de cerințele buneicuvinițe și față de aceștia, dar pentru aceea, e cu multă bunăvoință și față de cei săraci și năpăstuiți.

Preotul tinăr se silește să trăiască în bune raporturi cu toți colegii săi. În privința aceasta el trebuie să aibă în vedere următoarele:

a) Să le arate, întotdeauna, cinstea și supunerea cuvenită. Să nu depășească, niciodată, granițele modestiei și ale buneicuvinițe, în cece privește purtarea sa față de colegii săi mai în vârstă. E de nesuferit preotul tinăr, care are maniera de a desaproba și de a condamna totul, de a critica pastorația, ca și când ar fi mâncat înțelepciunea cu lingura. Preotul adevărat apreciază vârsta colegilor săi, se închină în fața experiențelor preoților mai bătrâni și, în cele pastorale, le dă totdeauna lor întâietate, chiar dacă, cu știința și cu puterea, s'ar ridica mult deasupra lor. De aceea, întotdeauna, cere bucuros îndrumări dela colegii săi mai bătrâni și sfaturile acestora le apreciază, după posibilitate.

b) În orice caz, are în vedere că parohul, conducătorul oficiului parohial, e superiorul lui. De aceea, acolo unde are nevoie de permisiunea parohului, nu face, nu începe nimic până ce nu obține aceasta permisiune. Apoi, se supune orânduirilor și poruncilor parohului său, în lucrările acelea în cari parohul are drept să poruncească. Preotul se cere ca, pe cât îi este cu putință, să-i aducă parohului la cunoștință lucrările pastorale, ce sunt de făcut în parohie, precum și faptul că ar avea intenția de a lipsi din parohie, timp mai scurt sau mai îndelungat. E foarte important ca preoții să trăiască în termeni de pace, încredere și bunăînțelegere.

c) Păstorul de suflete cu zel apostolesc, pe deoparte, nu se amestecă în lucrările ce cad în competența legală a colegilor săi, pe de altă parte, când dragostea și chibzuința sănătoasă recomandă, e gata să-i înlocuiască și să facă una-alta pentru dânșii, chiar dacă nu-i dator.

d) Păstorul de suflete cu zel apostolesc nu se lasă stăpânit de sentimentele neplăcute pe cari i-le-a produs cutare preot prin manierele sale res-

pingătoare. Fiindcă se poate ca, după o cunoaștere mai temeinică, chiar pe acela să-l afle mai vrednic și mai demn de apreciere, care, la început i-a făcut cea mai proastă impresie. Pentru însușirile lui cele vrednice de cinstit, îi trece cu vederea scăderile care displac. Ce lucru nobil e să treci cu vederea anumite scăderi, atunci când ești convins de bunăvoința de aproapele tău, și când știi că ele provin din lipsă de judecată și din slăbiciuni omenești. Și dacă ținem seamă că și noi, de multeori, suntem o povară pentru alții, vom înțelege că și noi trebuie să fim cu răbdare față de alții. „Purtați sarcinile unii altora”, zice sf. Apostol Pavel. Atunci când între colegii săi se ivesc neînțelegeri, preotul tânăr nu se atașază nici la o partidă, nici la cealaltă. Grijește de limba sa și rămâne neutru. Cu timpul, poate, va fi în stare să pregătească calea împăcării. Despre colegii săi vorbește cu prudență și rezervă, mai ales în fața enoriașilor. Un cuvânt nesocotit ar putea să ajungă, cu ușorință, în urechile colegului său și ar putea să strice bunele relații de până aci. Cuvintele de batjocură, rostite înaintea enoriașilor, la adresa celorlalți preoți, nu numai că ar vătăma numele cel bun al acestora, nu numai că ar știrbi vaza întregii tagme preoțești, ci ar face dubioasă și activitatea pastorală.

e) Păstorul de suflete cu zel apostolesc are considerațiuni, până la o anumită limită, față de colegii săi, în ceea ce privește manifestarea externă a blândeții sale preoțești și a activității sale pastorale. Dacă nu vede la colegii săi blândețe, conștiințiozitate și zel, el nu-și va reduce năzuințele sale binevoitoare, dar nici nu va „prea” pași în fața publicului pentru a-și arăta blândețea și zelul. Zicem „nu prea”, adică nu într-o atâta, încât să facă impresia că ar voi să se falească, iar pe ceilalți să-i injosească. Se ferește a părea excepțional și bătător la ochi, cu toate acestea se ține morțiș de esența blândeții și a zelului preoțesc, căci așa dă pildă bună și altora, reușește, eventual, să-i capaciteze și pe colegii săi să plece pe urmele lui. Foarte mult atârnă dela faptul că preoții unei localități trăiesc în pace și bunăînțelegere unii cu alții și dacă lucrul acesta este cunoscut în întreagă comuna. În acest caz lucrul lor e totdeauna străbătut de duhul bunei-înțelegeri și recolta va fi cât se poate de frumoasă. Și, Doamne, ce pildă frumoasă este cea sta pentru locuitorii comunei întregi.

Cunoscând acestea, păstorul de suflete cu zel apostolesc jertfește totul, numai și numai ca bunăînțelegere să nu fie tulburată de nimic și face totul ce-i stă în putință ca să mențină bunele relații dintre preoți și să le întărească. Știe ce comoră scumpă e pacea și nu este jertfă pe care să n-o facă pentru dânsa.

S. Ș.

Despre ce să predicăm?

În **Duminea 19-a după Rusalii**, la 4 Octombrie 1942, să vorbim despre **morala creștină**.

— „...Ști cum spune Evanghelia: Ceea ce ție nu-ți place, altuia nu face”. — Aceste cuvinte se aud adeseori din gura oamenilor, deși cuprind deodată două neadevăruri. Unul că proverbul: Ceea ce ție nu-ți place, ... s'ar cuprinde în Evanghelia și al doilea că el ar cuprinde o învățătură evanghelică.

Morala religiei creștine nu este o listă de opreliști, sau un număr mai mare sau mai mic de porunci negative. Morala creștină este o seamă de principii și norme de conduită, de legi și virtuți, de datorii și pilde, care se pretind *trăite*, urmate, nu discutate. Morala creștină e conduita ce isvorește din dogmatica creștină, din învățăturile de credință ale Bisericii ortodoxe; e morala credinței în Dumnezeu, morala legilor dumnezeiești, a poruncilor și a virtuților, a suferinței și a fericirilor, a conștiinței și a libertății morale; e morala predicii de pe Munte (Mt. 5-7; Lc. 6, 20-49), morala datoriilor împlinite, morala altruismului, morala crucii; e morala raporturilor evanghelice dintre Dumnezeu și oameni, dintre părinți și copii, conducători și conduși, patroni și muncitori; e morala frăției și a iubirii, morala culturii, morala desăvârșirii, morala mântuirii, morala învierii și a nemuririi.

Morala creștină e morala vieții lui Hristos, *viața lui Iisus în trupul nostru muritor* (II Cor. 4, 10-11). Prin viața și Evanghelia sa, Mântuitorul ne învață iubirea, iertarea, simplitatea, milostenia, blândețea, pacea, sinceritatea, sfințenia și desăvârșirea.

— „Iubiți pe vrăjmașii voștri, binecuvântați pe cei ce vă blestemă, faceți bine celor ce vă urăsc pe voi și vă rugați pentru cei ce vă supără și vă prigonesc” (Mt. 5, 45).

— „Iertați și vi se va ierta” (Lc. 6, 37; Mt. 6, 12).

— „Faceți bine și dați împrumut, nimic nădăduind, și plata voastră va fi multă, și veți fi fiii Celui Preaînalt; căci el este bun cu cei nemulțumitori și cu cei răi” (Lc. 6, 35).

— „Fericiti cei blânzi, că aceia vor moșteni pământul” (Mt. 5, 5).

— „Fericiti cei cu inima curată, că aceia vor vedea pe Dumnezeu” (Mt. 5, 8).

— „Fericiti făcătorii de pace, că aceia fiii lui Dumnezeu se vor chema” (Mt. 5, 9).

— „Fiți milostivi precum și Tatăl vostru este milostiv” (Lc. 6, 36; Mt. 5, 7).

— „Fiți desăvârșiți, precum și Tatăl vostru cel din ceruri este desăvârșit” (Mt. 5, 48).

Intr'o propoziție se cuprinde întreaga morala

creștină: „Precum voiți să vă faceți vouă oamenilor, așa și voi să faceți lor” (Lc. 6, 31). Acesta e proverbul creștin, nu: *Ceea ce ție nu-ți place...* Intre aceste două proverbe. este o mare deosebire, ca și între *da* și *nu*. Mântuitorul nu numai că ne *oprește să facem răul*, dar ne *obligă să facem binele*. Nu-i de ajuns să *nu faci rău* aproapelui, ci ești dator să-*i faci bine*. Nu-i destul să nu faci

În astfel de cazuri tragice noi avem un singur argument psihologic în favorul sf. taine a mărturisirii păcatelor. O conștiință vinovată nu și poate suporta păcatele până la infinit. Când torturile ajung la limita răbdării și a suferinței, fac explozie și, sau se revarsă în mărturisire, sau se sugrumă în moarte.

Un oraș era amenințat de revărsarea unui râu. Din clipă în clipă se aștepta ca, sub presiunea apelor imense, digurile să cedeze și orașul să devină inundat în câteva minute. Când însă primejdia era la culme, cineva a spus un cuvânt înțelept: sau rupem noi digul unde vrem, sau îl rup apele și inundează orașul. Digul a fost rupt dinjos de oraș, undeva mai la vale, și apele umflate și spumegânde de până aci au cruțat orașul și s'au revărsat liniștite peste un șes întins, fructificându-l.

Așa este și cu conștiința. Când este prea plină se cere revărsată, golită de elementul ei rău. În acest scop îi stă omului la îndemână duhovnicul, în fața altarului. Prin actul mărturisirii și al deslegării sacramentale, prin sfaturile înțelepte ale preotului și prin canonul de pocăință, conștiința se poate împăca și păcatul ispăși.

Darul pocăinței este alifia vindecătoare a conștiinței bolnave. Harul acesta a vindecat și a mântuit pe mulți vinovați, cum au fost fiul răătăcit, femeia adulteră, regele David, Zaheu vameșul, Petru Apostolul, tâlharul de pe cruce și atâți nenumărați păcătoși, care și-au aflat în Biserică și în tainele ei, harul iertării, pacea sufletului, sfințirea și fericirea.

dintre oameni sunt false, mincinoase și ducătoare la mari dezastră și falimente.

În veacul războaielor apocaliptice și a păcatelor strigătoare la cer, mai mult decât totdeauna, suntem chemați să ne examinăm conștiința de creștini; să ne privim viața în oglinda moralei creștine, să ne dăm seama cât suntem departe de virtuțile ei și, ca fiul cel vinovat, să ne întoarcem cu sinceritate la *purtarea de creștini*.

— Frate, fii creștin bun, fii om moral. Multe lucruri poți regreta în viață, dar *nu vei regreta niciodată că ai fost un creștin adevărat*. Luptă și aleargă ca să dobândești cununa și astfel, la sfârșitul vieții, să poți zice împreună cu sf. ap. Pavel:

„Lupta cea bună m'am luptat, călătoria am săvârșit, credința am păzit. De acum mă așteaptă cununa dreptății pe care mi-o va da Domnul, judecătorul cel drept în ziua aceea; și nu numai mie, ci și tuturor celor ce au iubit arătarea lui” (II Tim. 4, 7-8).

Cărți

Dumitru Stăniloae: Poziția d-lui Lucian Blaga față de Creștinism și Ortodoxie. Sibiu, 1942. Pagini 150, lei 100.

În primăvară a apărut o lucrare de filosofie a d-lui prof. univ. Lucian Blaga despre „Religie și Spirit”, în care d-sa are o atitudine grozav de subiectivă față de creștinism.

Fără nicio întârziere, prompt și cu toată obiectivitatea, s'a ridicat împotriva acestei atitudini cel mai indicat și mai competent dintre teologii Bisericii noastre, P. C. Prot. Icon. St. Dr. Dumitru Stăniloae, rectorul Academiei, „Andreiane” din Sibiu.

Intr'o serie de articole, publicate în „Telegraful Român”, apoi retipărite în volum, P. C. Sa cercetează, însiră și analizează părerile d-lui Blaga despre stil, religie, creștinism, ortodoxie, mit, etc. pe care le supune la un riguros examen critic, ca apoi să le arate cât sunt de neîntemeiate din punct de vedere logic și cât sunt de primejdioase din punct de vedere practic.

Dl L. Blaga nu admite revelația și prin aceasta dă lovitură de moarte religiei, un admite divinitatea Mântuitorului și prin aceasta dă lovitură de moarte creștinismului, nu admite nemurirea sufletului și prin aceasta dă lovitură de moarte Bisericii, nu admite rolul tradițional al religiei în viața neamului și prin aceasta dă lovitură de moarte Ortodoxiei, dar în schimb susține existența unui Mare Anonim, care ar vrea să fie Dumnezeu, mic și rău din cale afară, susține că originea religiei este mitul plăsmuit de spiritul omului, că omul singur și-o revelează, nu Dumnezeu, și alte și alte păreri, care dacă ar fi adevărate ar trebui să declarăm o mare minciună tot ce s'a crezut până acum despre religie și creștinism, și să recunoaștem adevăr numai ceea ce scrie dl L. Blaga.

De bună seamă, dl Blaga nu tăgăduiește însemnătatea religiei. Dsa recunoaște că religia a făcut și face cel mai mare efort ca să pătrundă în necunoscut, să desvăluie misterul existenței, geneza, rostul și scopul vieții, dar în același timp dsa taie fără milă rădăcinile și retează crengile religiei, încât în condițiile teoriilor d-sale despre ea, trebuie necondiționat să piară. Nimeni nu o mai

poate lua în serios căci e mit, nici nu mai are rost să se avânte ca să cucerească și să descopere cu ajutorul ei tainele necunoscutului căci și așa nu reușește.

Sfârșitul filosofiei d-lui Blaga e desamăgirea, scepticismul, moartea...

Edite, bibite...

Sunt profund gândite și temeinic argumentate toate replicele Părintelui Stăniloae, mai ales acele în care arată contradicțiile și greșelile ce abundă în sistemul filosofiei d-lui Blaga. Sunt în special revelatorii considerațiunile critice pe care le face Sfînția Sa despre religie, revelație, mit, creație, ca apoi să arate, în concluzie, cât de anti-religioasă, anticreștină, antiortodoxă și antiromânească este în cărțile ultime filosofia d-lui Blaga.

Părintele Stăniloae nu numai a făcut bine că a denunțat erorile d-lui Blaga, dar în interesul adevărului era și dator să o facă. Evident, că nu a făcut-o cu bucurie. Cu amărăciune s'a ocupat de ea, așa după cum cu durere în suflet o privesc toți preoții și dascălii acestui neam care vedeau mai înainte în dl Blaga un filosof mult mai adânc, mai autentic și mai serios, decum s'a dovedit în ultimele d-sale lucrări: „Diferențele divine” și „Religie și Spirit”.

Nu numai teologii, dar și bărbați eminenti din lumea filosofilor denunță drumul greșit pe care a apucat filosofia d-lui Blaga. Dl prof. P. P. Ionescu scrie că drumul nostru alături de dl Blaga nu a fost prea lung și punctul de despărțire e de mult în urma noastră.

Dl prof. Ion Petrovici declară filosofia cosmogonică a d-lui Blaga „țesătură meșteșugită”, „teorie brutal antropomorfică”, „sumbră poveste metafizică”, cu care nu se poate împăca de loc, așa după cum nu se poate împăca nici cu Dumnezeu d-lui Blaga, pe care-l numește „un despot-Dumnezeu”, iar frâna sau „censura transcendentă”, o „interdicție polițienească”.

Prin urmare nu numai teologii, pe care dl Blaga din turnul mândriei filosofice îi ironizează și-i învinuiește de „idei preconceptuate”, dar și maeștri filosofiei au cuvinte de critică față de filosofia d-sale, care a început frumos, iar acum se destramă în visări și afirmațiuni plasate dincolo de orice control și de orice răspundere.

Să dea Dumnezeu ca sbuciumul sufletului și criza filosofiei d-lui Lucian Blaga să aibă grabnic un sfârșit care să satisfacă și mintea d-sale, și inima noastră, și exigențele adevărului.

Informațiuni

■ **P. S. S. Episcopul Nicolae Colan** al Clujului, după o despărțire de doi ani, a sosit incognito în țară, la 15 Sept. c. însoțit de d-l Bilciurescu consul general la Cluj. Primul popas l-a făcut la Turda, unde a vizitat pe P. C. Prot. Aurel Gliga, apoi la Alba-Julia, unde s'a oprit la sediul Vicariatului. După un scurt popas, P. S. Sa însoțit de P. C. Prot. vicar Al. Baba a vizitat mănăstirea Sf. Ioan Botezătorul ctitoria Episcopului I. Stroia, apoi a luat parte la Doxologia oficiată în biserica orașului arhiplină de credincioșii veniți în grabă să primească dela P. S. Sa binecuvântarea arhierescă.

În ziua următoare P. S. Sa a plecat la Sibiu ca oaspe a I. P. S. S. Mitropolitului Nicolae, unde își va petrece scurta vacanță și petrecere în țara mamă.

Pretutindeni P. S. Sa a fost întâmpinat cu fiori de bucurie, ca cel mai ales și iubit sol și reprezentant al Românilor din Nordul Ardealului.

Bine ați venit, P. S. Părinte!..

■ „**Timpul Transilvaniei**”, cu prilejul împlinirii celor 70 ani dela moartea lui Avram Iancu, a publicat un număr festiv, împodobit cu frumoase clișee frumoase și admirabil redactat de către vrednicul său director dl *Ionel Filipaș*, care în vremuri grele, cu mari sacrificii materiale și cu vădit idealism, susține aceasta unică tribună arădană de promovare a culturii și a patriotismului luminat.

Publică articole comemorative d-nii gen. Sabin Banciu, Dr. C. Radu, Lt. Col. N. Popoviciu, Prot. C. Turicu, Prof. C. Rudneanu, Tr. Mager, L. Emandi și alții.

În fruntea articolelor, P. S. S. Părintele Episcop *Andrei* publică sub titlul „*Eroii nu mor*”, următoarele rânduri grele de gând și de simțire patriotică:

„*Așa precum valurile răsar din fundul mării și iarăși se întorc acolo, și eroii neamului, ca Avram Iancu, se nasc din durerile și setea de dreptate a poporului, și la răspântii de vremuri ei sunt gura ce strigă după dreptate și brațul ce sfarmă lanțul robiei.*”

„*Ca oameni, și eroii se coboară în pământ, dar glasul lor ne grăește și de acolo. Strigătul lor nu se alină decât atunci, când neamului i-se face dreptate.*”

„*Avram Iancu este mai viu astăzi în mijlocul nostru decât la 10 Septembrie 1872, când și-a închis ochii.*”

„*După șaptezeci de ani de odihnă îi chemăm duhul, să ne călăuzească la dreptate.*”

■ **Numiri.** În ședința adm. bisericească a Ven. Consiliu Eparhial din 24 Septembrie 1942,

ținută sub președinția P. S. S. Părintelui Episcop Andrei s'au făcut următoarele numiri de preoți:

Păr. Demian Tudor din Arad Șega la parohia Arad-Pârneava, candidații Ion Zotta la parohia Zerind și Dimitrie Gornic la parohia Cristești, toți cu data de 1 Octomvrie 1942.

■ **Inaugurarea cursurilor** la Academia Teologică din Arad se va face Luni în 5 Octomvrie 1942. P. C. Preoți sunt rugați a aduce aceasta la cunoștința celor interesați din parohiile lor.

■ **Cercul catehetic eparhial** și-a ținut prima sa ședință din anul școlar 1942/43, în ziua de 22 Septemvrie a. c. sub președinția Păr. cons. ref. eparh. Caius Turicu. S'au discutat mai multe chestiuni cu privire la catehizarea elevilor în cursul noului an școlar.

Intre altele s'a stabilit că părinții cateheți vor îndruma pe elevii din cursul supra-primar și secundar la o cât mai intensă lectură religioasă-morală, pentruca și în felul acesta să se contribuie la buna reușită a educației religioase-morale ce se urmărește în aceste școli. Deasemenea părinții cateheți își vor da toată silința ca elevii să frecventeze în mod regulat sf. biserică sub conducerea învățătorilor, cărora de fapt li s'au și dat dispozițiuni în acest sens din partea forurilor competente.

Cercul catehetic a hotărât apoi ca și în cursul acestui an școlar să se activeze cât mai intens la casele culturale din suburbii, iar șezătorile interșcolare să se țină într'un cadru cât mai solemn. Cât privește lecția practică obișnuită, aceasta se va ține, în cursul lunei Decemvrie, la unul din liceele comerciale din Arad, de către Păr. prof. I. Berghian.

Față de hotărîrea ministerială, ca la liceele comerciale religia să se predea numai elevilor din cl. I—III, în câte 1 oră pe săptămână, cercul catehetic a hotărât ca să se intervină pe toate căile, pentru ca Onor. Minister al Culturii Naționale să revină asupra acestei măsuri, care prejudiciază o bună educație religioasă-morală în școlile noastre secundare de învățământ comercial.

D. T.

Nr. 4247/1942.

Comunicate

Comunicăm spre știință și conformare adresa Președinției Consiliului de Miniștri Nr. 11270/1942.

COPIE: de pe adresa Președinției Consiliului de Miniștri, Direcția Relațiilor cu Departamentele Nr. 11270 a. c. din 12 Aug. 1942.

Conform dispoziției dlui Mareșal Antonescu, avem onoare a Vă ruga să binevoiiți a dispune

ca la vizitele sau inspecțiile pe care le fac demnitarilor Statului sau înalții funcționari, să nu se mai dea banchete și să nu se mai țină discursuri, deoarece acestea produc impresie defavorabilă în opinia publică. Secretar general—ss. *Ovidiu Al. Vlădescu*, Director, ss. *Gr. A. Basarabeanu*.

Arad, la 15 Septemvrie 1942.

Consiliul Eparhial.

Nr. 4250/1942.

P. C. Preoți sunt invitați ca în predicii, conferințe și conversații cu enoriașii lor, să-i îndemne la cumpătare, economie și la un cât mai rațional consum al produselor alimentare. Să se evidențieze îndeosebi imperativele vremurilor de față în interesul Patriei și al oștirii noastre. Poporul va fi sfătuit să respecte legile care reglementează consumul intern și să se comporte în mod patriotic și demn față de informațiunile tendențioase cătind la sabotaj, deferind autorităților în drept pe cei care propagă idei subversive, contrare ordinii de Stat și alarmează populația.

Arad, la 15 Septemvrie 1942.

Pentru P. Sf. Sa

Prof. Caius Turicu

consilier, referent eparhial.

Nr. 4377/1942.

Subinspectoratul P. P. și E. E. Arad, prin adresa Nr. 2115 din 19 Septemvrie a. c., își exprimă dorința ca la fiecare biserică să activeze un *cor religios*, format din tineretul premilitar și extrașcolar local, pentru a da răspunsurile la slujbele religioase.

În consecință, invităm pe Prea Cucernicii Preoți să dea tot concursul Comandanților P. P. și E. E. din parohia lor, pentru formarea acestor coruri.

Arad, la 23 Septemvrie 1942.

† *Andrei*,
Episcop.

Prof. Caius Turicu,
Cons. ref. eparhial.

In atențiunea P. C. Preoți Cateheți.

Publicăm spre orientare prețul manualelor de religie pentru școala primară.

Cl. I. de Pr. C. Mureșan	lei 20.—
" II. de Pr. C. Mureșan	" 25.—
" III. de Pr. V. Mișuțiu	" 25.—
" IV. de Dr. Il. Felea	" 25.—
" V. de Prot. F. Codreanu	" 20.—
" VI. de Pr. D. Tudor	" 20.—
" VII. de Pr. P. Bogdan	" 20.—

Librăria Diecezană Arad.